

PERIÓDICH DESENAL, ARTÍSTICH, LITERARI Y CIENTÍFICH

Any II

Barcelona 20 de Abril de 1881

Núm. 29

PREUS DE SUSCRIPCIÓ					Se publica 'ls dias 10, 20 y 30 de cada mes	DIRECTOR-PROPIETARI CARLOS SANPONS Y CARBÓ UNIO, 28 BARCELONA	PREUS DE SUSCRIPCIÓ PAGANT EN OR	
	ANY	SEMESTRE	TRIMESTRE	MES			ANY	SEMESTRE
Espanya	60 rals	32 rals	18 rals	6 rals			Cuba y Puerto-Rico	5 pesos forts
Paissos de l' Unió Postal . . .	76 »	40 »	»	»			Filipinas, Méjich y Riu de la Plata . . .	3 pesos forts
No 's servirà cap suscripció que no 's pagui per endavant							Y en los altres paissos, los preus d' Espanya y además lo franqueig	

SUMARI

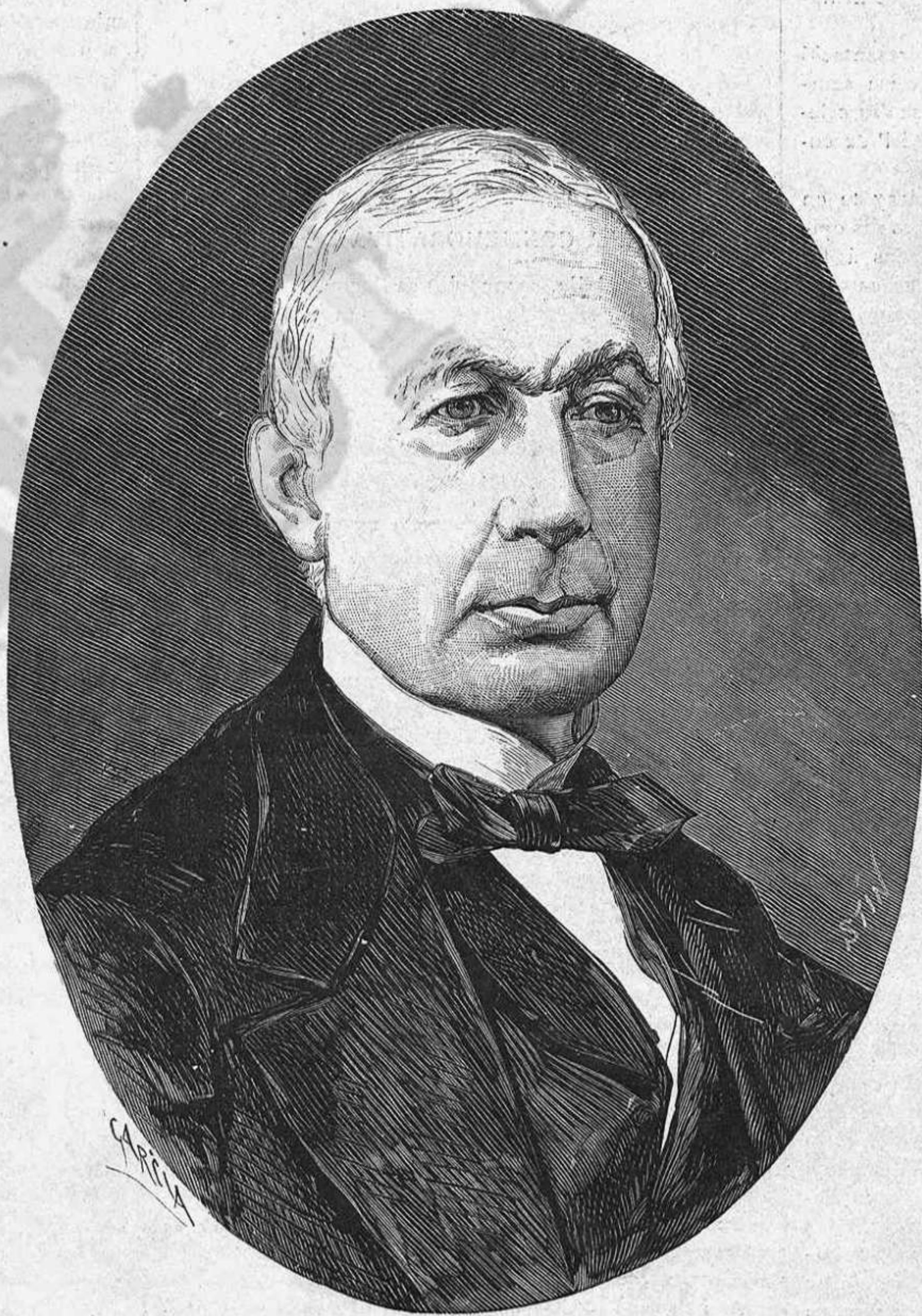
TEXT. — CRÓNICA GENERAL, per Ramon E. Bassegoda. = NOSTRES GRABATS, per Eduart Tàmaro. = D. JOAN GÜELL Y FERRER, per Adolf Blanch. = LO TAMBORINAYRE (poesia), per Manel Ribot y Serra. = CLAVÉ, per L. M. = ALREDEDORS DE NÁPOLES. Illa de Capri, per M. Xatart. = MARCH DEL CASTANYER (poesia), per Pere de Palol. = CONGRÉS CATALÀ DE JURISCONSULTS (continuació), per S. Ribot. = NOVAS. = LLIBRES REBUTS.

GRABATS. — D. JOAN GÜELL Y FERRER. = MEDALLA CONMEMORATIVA DE CLAVÉ. = GRAN ESCALA Y CAVALCADOR del Palau de la antiga diputació de Catalunya. = MEETING PROTECCIONISTA EN BARCELONA. = S. JORDI.

CRÓNICA GENERAL

A Madrid ho digueren. «En to-
tas parts se trovan personas
mal educadas pero especialmente en
Barcelona;» de consegüent, *punto
redondo* que deya aquell. Y com per
donarnos lliçons de bona educació,
de la que n' estém tan necessitosos,
ve lo Ministre d' Hisenda senyor Ca-
macho, y ab motiu d' admetrer las
dimissions de ses càrrechs en la Co-
missió Arancelaria y Junta de Valo-
raciones als individuos de la mateixa
senyors Balaguer, Ferrer y Vidal,
Casanovas y Sert, s' olvida de las
més vulgars nocions de cortesia, que
en aquests cassos son de lley no te-
nint en compte que si com á parti-
cular y partint d' un criteri molt
ample que nosaltres no aconsella-
rém á ningú, no 'n podia fer cas omis,
com á Ministre de la Nació, estava
en lo cas de ser atent fins ab aquells
á qui més ó ménos fundadament
considerés com á sos adversaris més
declarats.

No hi ha perquè amagar que Ca-
talunya entera deu considerarse des-
ayrada en la persona del Sr. Balaguer
y demás companys de Comissió, ja
qu' al ferlos objecte d' un acte tan

EXM. SR. D. JOAN CÜELL Y FERRER

depressiu pera la seva dignitat no
podia ocultarse á ningú la represen-
tació que venian exercint, á més de
la representació oficial, y que una y
mil vegadas están disposats á otor-
garlosi de nou los industrials de
Catalunya; tant es l' acert y desinte-
rés ab que han sapigut portar á
terme l' encàrrech de sos comitents.

Per fortuna hem tingut aquí al
senyor Echegaray, y estém ben certs
qu' al retornar á la coronada vila no
ha d' unir sa veu á la dels eterns ca-
lumniadors de Catalunya, y col·locarà
en lo lloch que 's mereix la cultura
y demás formas socials dels fills de
nostra patria, si es que vol parlar in-
genuament de todas las atencions de
que ha sigut objecte durant sa curta
permanencia en nostra ciutat.

Invitat per l' empresa del Teatre
Romea á la representació de *El gran
Galeoto* se l' hi tributá ab aquest
motiu una ovació inmensa per part
del numerós públich qu' omplia per
complet lo colisseu, tenint que pre-
sentarse repetidas vegadas en lo
prosceni, en mitj de las més frené-
ticas aclamacions y essent objecte de
varios regalos per part de l' empre-
sa, del senyor Soler y altres autors
dramátichs catalans. Termenada la
funció, fou acompanyat á son hos-
pedatge de la fonda de las Quatre
Nacions, ab atxas encesas y seguit
d' un públich també numerosíssim
que no cessava d' aclamarlo; allí fou
obsequiat ab una serenata, donada
per la banda d' Artilleria y 'l coro
d' Amichs Tintorers, que feu sentir
al ilustre enginyer las més escullidas
pessas del malaguanyat Clavé, entre
ellas l' himne *¡Gloria á España!*
y 'ls *Nets dels almogàvers*. Tan agra-
hit quedá lo senyor Echegaray del
obsequi que se l' hi tributá qu' al
acabarse la serenata feu un regalo á
la societat coral qu' havia pres part
en ella.

À més l'Ateneo Barcelonés perseverant en un lloable propòsit, contret per tan distingida corporació desde ja fa alguns anys, de festejar degudament quantas notabilitats artístiques, literàries o científiques visiten nostra ciutat, dedicà una sessió literària als senyors Echegaray y Saavedra; aquest últim vingut també per igual objecte que l' senyor Echegaray y formant part d' una mateixa comissió, es també un literato de mèrits notabilíssims, especialment en lo que 's refereix al coneixement de la literatura morisca com ho deixà solemnement consignat en son discurs d' entrada en la Academia Espanyola; nos sentim obligats a no omitir aquests fets ja que 'ls considerem com a propis per tractar-se d' un compatriota nostre, puig que fill de Catalunya es lo senyor de Saavedra y de lo qual per cert n' està molt orgullós.

En aquesta vetllada, que tingué lloch en lo saló de descans del Teatre Principal, hi prengueren part a més del president del Ateneo senyor Angelon, los senyors Blanch, Barallat, Rahola, Vidal, Roca y Roca, Palau (don Melcior) y Riquelme, llegintse treballs en prosa y vers escrits en català y en castellà que fóren perfectament rebuts per part del numerós públich allí reunit. Los senyors Echegaray y Saavedra manifestaren ab molt afectuosas frases quant agraïan la simpática acullida que 'ls hi havia dispensat lo poble de Barcelona després de lo qual lo president senyor Angelon donà per ternenada la sessió.

À més los senyors Echegaray y Saavedra fóren obsequiats ab un banquet que tingué lloch en lo restaurant de Fransa, obsequi que se 'ls hi tributava en nom del jovent de nostra ciutat. Ja 's pot suposar que lo millor del banquet fóren los brindis que 's pronunciaren al final, en tots los quals se consignava la fèrvida admiració qu' havia sapigut despertar entre nosaltres lo geni capdal del senyor Echegaray. Se llegiren varias poesias, y entre ellas ne recordem una del senyor Matheu, titulada la *Tempestat*, poesia intencionadíssima y qu' ab tot y esser escrita en català deixà profundament impresionat al senyor Echegaray. Retreta la memoria del malaguanyat Bartrina, se recitaren varias poesias del mateix, entre ellas aquella que 's feu tan célebre *De omni re scibili* y la epistola a *Fabio* qu' arrancaren entusiastas aplausos de tots los comensals. Los senyors Saavedra y Echegaray brindaren, donant las gracias per l' obsequi que se 'ls hi tributava y 's dissolgué aquella reunió, que deixà completament satisfets a tots los que hi havian concorregut.

Lo senyor Echegaray assistí ademés a la representació de *Lo dir de la gent* qual argument te certa semblansa ab lo del senyor Echegaray y segons se diu celebrà molt l' obra del senyor Soler, com també l' execució de que fou objecte.

Si al regressar a Madrid lo senyor Echegaray te en compte que aquí son perfectament conegudas sas opinions libre-cambistas, diametralment oposadas a las qu' aquí considerem més a propòsit pera lograr un alt grau de desarrollo en nostras industrias y manufacturas que donan la vida a Catalunya, y si no oblidat que per més qu' aquí no hi haje qui pose en dubte sa lealtat, ve formant part d' una comissió pera dictaminar sobre la manera més convenient de verificar l' enllàs dels ferro-carrils en nostra ciutat, comissió que en opinió de molts porta ja formats desde Madrid sos prejudicis, encara que nosaltres considerem tal opinió com de tot punt infundamentada, comprendrà lo valor de la entusiasta acullida que l' hi han dispensat los barcelonins. Allavoras veurà que no per ser Castella la terra clàssica de l' hidalguia, los catalans som aficionats a fer cas omís no ja dels debers que tan recomanable qualitat imposa, sino que posém un particular cuidado en que al mostrarnos hospitalaris y generosos no 's deslluhesca lo meritori de nostres sentiments per una asperesa de formas que 'ls fasse ménos dignes d' agraïrse, y que fins tractantse de nostres enemichs, los catalans tenim sempre per lley no permétrems la més petita transgressió en lo códich de la bona educació quals preceptes han sigut soberanament despreciats per un diari madrilenyo, en lo desgraciad párrafo qu' hem continuat al comensament del article.

Los teatres lírichs de nostra capital han inaugurat la temporada de primavera d' una manera brillant, especialment lo teatre Principal, ahont actúa una companyia que be pot dirse de *primissimo cartello*. Si empressari hi ha que mereixi l' favor del públich es lo senyor Brugada, particularment en l' ocasió present en que remouvent obstáculos que per algú haurian sigut insuperables ha portat a son elegant colisseu una de las companyias més complertas que de molts anys habiam tingut en Barcelona. Ben segur que no han de trovar exageradas aquestas frases los que 'l diumenge de Pasqua assistiren al debut de la companyia, qu' ab aquest motiu donà lo *Roberto* del immortal Meyerbeer; l' esperit del mal personificat en lo personatge del poe-

ma Bertramó está tan identificat ab las condiciones artísticas de nostre país senyor Uetam, que veyentlo una vegada se 'l recorda sempre més ab veritable emoció; tant es lo qu' está penetrat de la manera d' esser moral del personatge qu' interpreta.

Lo tenor senyor Stagno, qual mérit han contribuït a aumentar las duas empresas del Principal y del Liceo disputántsel com qui diu a estira cabel's, feu també un *Roberto* acabat, com tampoch deixá res que desitjar la senyora Cepeda en lo paper que l' hi estava confiat. Lo mestre Goula a la altura de la seva fama y ab aixó está dit tot.

Per la seva part tampoch se descuyda l' empresa del Liceo; té ja contractats en Massini, en Kahsman y en Sarasate, y ha encarregat la direcció de l' orquesta a la reputada batuta del mestre Botessini.

Y pera que 'ls aficionats a la música no pogan darse punt de repós, s' anuncia l' apertura de la Sala Bee'hoven pera 'l dissapte 23 d' Abril, pera qual solemnitat ha acudit expressament a nostra ciutat lo mestre Massenet, qui també, expressament pera la mateixa, ha compost una Marxa Solemne, que será executada per una orquesta de cent deu professors, baix la direcció de son autor.

Y com si estigués escrit que tinguésem d' acabar lo present article parlant de música, volem fer menció de la inauguració dels concerts d' Enterpe, que tant éxit logran tots los anys. Aquellas senzillas y delicadas melodias, que d' un modo tan admirable sentia 'l malhaurat Clavé, forman las delicias d' un públich numerosísim, y contribuïheixen d' una manera notable a difundir lo bon gust y propagar l' educació en las masses obreras, en lo qual reconeixem lo mérit principal de l' obra del inspirat músich poeta.

Lo dilluns de Pasqua, com ja casi ho té per costum, inaugura sos concerts la societat Enterpe, y a pesar del temps insegur lo teatre del Tívoli, ahont lo concert tingué lloch, fou casi prés per assalt. Totas las pessas executadas lograren un éxit bastant acabat, especialment lo *De bon matí*, *Las galas del Cinca*, *La pau dels pobles* y la sinfonia del *Guillem Tell*, deventse repetir algunas pessas en mitj dels més estrepitosos aplausos de la concurrència.

RAMON E. BASSEGODA.

NOSTRES GRABATS

L' EXM. SR. D. JOAN GÜELL Y FERRER

Véjanse las noticias biográficas redactadas per nostre distingit amic D. Adolf Blanch.

MEDALLA CONMEMORATIVA DE CLAVÉ

Aquesta medalla, segons diu sa llegenda, fou acunyada pera commemorar lo naixement y mort del inolvidable fundador de las societats corals de Catalunya, las primeras d' Espanya. En lo present número pot llegirse també la ben escrita ressenya a ella alusiva.

GRAN ESCALA Y CAVALCADOR

DEL PALAU DE L' ANTIGA DIPUTACIÓ GENERAL DE CATALUNYA
(AVUY DE LA REAL AUDIENCIA DE BARCELONA)

L' obra del palau de la Diputació general de Catalunya, ó del general del Principat; fou empresa a mitjans del segle xv, essent son estil lo gòtich terciari de que 'n es lo més perfecte tipo en Barcelona.

En lo pati baix de dit palau, arrenca la gran escala descoberta que reproduhim, la que conduheix a la galeria de la capella, ahont hi dona pas l' atrevit intercolumni angular, aixó es trobantse suprimida la columna del ángul y més enlayrat y penjant son capitell.

Aquesta escala d' amples grahons de pedra acusats un per un a l' exterior, te com a principal adorno son empit de pedra compost de pinacles alternats ab rosos en alt relleu y no calats, com los de la galeria.

Los esmentats rosos alternan sos dibuixos ab grups de tres a tres y si admiran per la bona combinació de sas corvas y delicada execució, aquesta es més selecte encara en los capritxosos y variats assumptos esculptórichs de la part sortida dels grahons, essent dignes de notar-se aquellas figuras estessas ó sentadas, aquells aucells, quimeras y fullatges que omplenan dits espays.

Recomposta aquesta escala en la época de la gran restauració que 'n temps del Regent de l' Audiencia don Nicolau de Penyalver, y sots la direcció de l' arquitecte don Miquel Garriga se feu en dit palau, s' hi posà lo graciós pilaret floronat ab que are remata y fóren recomposts sos rosos com també los de la galeria.

Al peu de l' escala se presentan encara quatre grahons fins al nivell del pati, y a son costat un pedris ab coroniseta presenta dos grahons a son extrem; aquest pedris ab molt acort conservat, es lo antich *cavalcador*

desde lo que posant lo cavall a son costat era molt fácil lo cavalcar sens gran esforços.

Sota de l' elegant volta de l' escala fou construhida una fonteta ab sa pica en l' época en que Pere Blay alsà la actual fatxada de la plassa de Sant Jaume y prop d' ella pot admirarse lo comens de lo grandios arch rebaixat que sosté casi planer, tota aquella ala de la ja repetida galeria del pis primer.

En aquest pati te lloch en la diada de Sant Jordi la tradicional fira de las rosas, mentres se celebra funció solemne en la capella y un numerós concurs va recorrent las salas de l' edifici, ornadas ab richs paraments de tapisseria.

MEETING PROTECCIONISTA EN BARCELONA

La gran reunió, junta, assamblea ó congrés proteccionista, celebrat en Barcelona lo dia 4 del corrent ve perfectament representat en nostre grabat.

En los palcos y platea del antich Teatro Principal, las familias més notables de Barcelona en diferents rams de las ciencias arts é industria, figuravan en gran número ab los socis de diferents cercles ó associacions; y en l' escenari las comissions dels mateixos cercles, presididas per la Junta del Institut de Foment del Trabajo Nacional, complatavan l' imponent aspecte d' aquella espontánea y calurosa manifestació, ahont no sols los interessos de Catalunya, sino de molts provincias espanyolas tenian representants y foren posats en relleu per los diferents oradors que ab gran aplaudiment usaren de la paraula fins arribarse a la conclusió, que fou brillantment defensada y formulada per l' Excm. D. Manel Duran y Bas.

SANT JORDI

Aquest insigne mártir de Capadocia, en lo segle iv, desde 'l comens de la reconquesta en Aragó, fou invocat com protector dels exércits aragonesos, y com primer cavaller, que apareixent, ara en los ayres ó en las portas de las ciutats conquistadas als alarbs, lluytava ó entrava 'l primer en ellas, montat en son cavall blanch, completament armat, y portant sobre la blanca cobertura de son cavall, sobre sas armas y en son escut, una llarga creu roja, que 'l donava a coneixe; essent invocat ab lo crit de guerra que restà permanent en Aragó: ¡*Sant Jordi!* ¡*Sant Jordi!*

Sapiguda es la tradició de que essent Sant Jordi capitá de las tropas de Diocleciá, portá a felis terme la liberació de la Primpesa de las urpas del feréstech drach que tenia aterradas las orientals comarcas; y per tal motiu aquest adalit y gran mártir cristiá, segons l' anomenan los grechs, canonisat ja en lo segle v, fou considerat desde 'l comens de l' Etat Mitjana, tant en Aragó com en Inglaterra y posteriorment en Russia y altres paissos, com lo tipo acabat del valor y de la galana y gentilíssima caballeria, fundantse festas y distingidas ordres en son honor, contantse entre ellas, en la Corona d' Aragó, en lo segle xiii, la de Sant Jordi d' Alfama, que 's refundí en la de Montesa.

Considerada per alguns sols com a simbólica; y continuació, per la brillant imaginació dels grechs, del combatiment de Belerofont ab la Quimera, l' empresa atribuida a Sant Jordi del aterrament del dragó ab lo que se simbolisava l' idolatria, deslliurant d' ella a sa provincia, simbolisada per la Primpesa; es lo cert que aquesta caballeresca empresa ha sigut propagada y reproduhida constantment per la tradició, presentantla lo segle xv en la forma que reproduheix nostre grabat.

Lo magnífich medalló que ve reproduhit forma part avuy de la galeria sobre la porta del carrer del Bisbe, en lo preciós y antich palau, de dit segle xv, de la Diputació General de Catalunya; y avans s' opiná que coronava la fatxada de la capella del propi Sant Jordi, obra primorosíssima, que fou trasladada al punt ahont ara s' obra en la galeria del primer pis, casi al peu de la gran escala descoberta.

Entre cercles de baquetons engarlandats de rosas, que son las flors més buscadas y distingidas en sa galana festa del 23 d' Abril, y entre quatre graciosos caps d' àngelets en los ánguls, descolla Sant Jordi cavalcant un briós corcell, armat de punta en blanch y ab la visera alsada, qui ab la má dreta enfonza durament en la gola del drach sa victoriosa llansa, mentres que en lo bras esquerre ostenta una ben tallada targa, ahont forman la roja creu dos branques de la corona d' espinas de Jesucrist, cosa poch notada generalment, mes que s' observa d' una manera invariable en tots los blasons de dit palau, y fins en altres antichs que tenen igual emblema. Vensut lo dragó lluyta ferament ab la mort, essent notables sas formas esculptórichs; y es de sentir que avuy li falte la meytat de la testa, que tencrà un llamp que caygué precisament seguint la llansa de ferro que sostenia Sant Jordi y que si ara hi falta recordem que conservá molts anys torsada.

Perfecte la execució del grupo esculptórich, aixís com es notable la delicadesa de las labors ojivals del fondo, l' elegant cresteria de la part superior completa l' bon efecte de tan notable obra, ab lo millor acort conservada

y posada actualment entre la preciosa barana de pedra oïval ab pinacles delicadíssims, únichs, per sa gentilesa y bon dibuix, en Barcelona.

Nos reca no poguer parlar aquí algun tant de la tradicional fira de las rosas, que se celebra anualment en lo pati del repetit palau, mes general es ja sa noticia, sabentse bé que ella era tan sols una part, si bé la més poética y obligada, d' aquells torneigs, festas solemnisimas en la propia capella y altres regositjos que anyalment, ab concurrencia d' emperadors, reys, principal noblesa y las més distingidas damas, celebrava ab la Diputació la insigne *Confraria de Mossen Sant Jordi*.

EDUART TÁMARO.

DON JOAN GÜELL Y FERRER

S la personalitat y la influencia de Güell representan alguna cosa, no sols en aquestas provincies que 'l' contan entre sos ilustres fills, sinó en los centres més importants de la nació, ho diuen prou las moltas y valiosas adhesions que ha obtingut y va obtenint de dia en dia 'l' projecte de aixecar un monument á la memoria de aquell insigne varó, qual realisació está dignament confiada á la zelosa y patriótica Comissió executiva que ha comensat per donar á la estampa, reunits en un sol volum, los numerosos escrits econòmichs del patriarca del proteccionisme en Espanya.

Lo comerciant, lo fabricant, l' agricultor sentia que no bastava á sa activitat y á son afany de progrés haver dedicat la fortuna que lográ reunir en la isla de Cuba, á impulsar en son país nadiu al restituirse á ell en 1840, la industria de construcció de màquines tan necessaria en aquella época de nostre reviscolament industrial, ni á estendre la de filats y teixits de cotó implantant la elaboració de las panas ab que altres s' havian arruinat alguns anys avans, ni á fomentar lo cultiu y la població en estérils comarcas de la provincia de Lleyda, sinó que entenia deure posar sa inteligencia y sos coneixements al servey de la causa del treball nacional, combatent ab la ploma á la escola del lliure-cambi que comensava á imposarse en Inglaterra pera reflectarse després ab enganyosa claretat en las altres nacions.

Ab ocasió de la projectada reforma aranzelaria de 1841, y particularment en lo que al ram de maquinaria aquesta's referia, comensá Güell la activa campanya que no devia acabar sinó al extinguirse sa existencia en 1872, en la que no se sab que admirar més, si 'l' gran sentit práctic y essencialment nacional dels principis que sustentava, basat en lo coneixement dels fets econòmichs, y en los datos estadístichs, escassos é incomplets com eran llavors molt més que ara, respecte del nostre país, ó la claretat y perspicacia ab que desfeyá y tornava en contra de sos mateixos adversaris los arguments y las combinacions numéricas ab pretensió de proba matemática ab que aquestos pretenian confondre'l y anadarlo.

No tardá en anunciarse una nova reforma als poch anys que, alarmant en gran manera 'ls quantiosos interessos que s' havian ja compromés á la sombra de la llei en lo ram de fabricació, portá Güell á formar part de las numerosas comissions que llavors hagueren de passar á Madrid pera salvar aquest important element de riquesa. La reforma de 1849 tragué sexanta prohibicions, quedant en pitjor situació de la que estava la industria de construcció de màquines, qual exportació havia tingut prohibida la recelosa Inglaterra hasta 1842, y greument perjudicadas las de llanas, llins, felpas y alfombras. La del cotó seguí encara per lo general suficientment protegida en los teixits de méns de vintisis fils en quart de pulgada. La polémica de Güell ab lo diputat lliure-cambista Sanchez Silva, sobre la importancia de la fabricació en Catalunya, que hi havia interés en disminuir, demostrá á tota Espanya 'l' creiximent que en poch temps havia pres la industria en estas provincies.

Mes los traballs veritablement notables de Güell comensan ab lo follet publicat en 1852 al objecte de exposar algunas *Consideraciones* sobre diferents punts econòmichs y administratius, combatint los erros més vulgarisats de la escola lliure-cambista espanyola. En ell revelá especialment l' economista catalá las dots que com á tal lo distingian en la atinada observació dels fets y 'l' coneixement de las necessitats del país. Contendia sens descansar ab lo *Contribuyente* de Cadiz sobre la exageració que's feya del contrabando, y á la idea de que en la mateixa fortalesa del proteccionisme s' acabava de alçar pendó en favor del lliure-cambi ab la publicació de la *Estadística de Barcelona*, girava sa ploma contra aquesta obra, obligant á son autor, lo senyor Fígueroa, á abandonar la polémica després de haverse defensat ab més talent que fortuna. Al any següent un nou y voluminós follet de Güell tornava per la digni-

tat de Catalunya, contestant noblement als insults de sos adversaris y demostrant la importancia del comerç é industria de aquesta regió espanyola.

Los repetits projectes aranzelaris ab que després de la reforma de 1849 se mantingué la alarma en las classes industrials obligaren á Güell á arduos traballs pera combatre ab ben trempadas armas las lucubraciones ministerials, que generalment hagueren de quedar sense efecte. Indicava 'ls medis més asequibles pera la regeneració económica del nostre país, fent resaltar las conseqüencias de una protecció amplia y eficaz, ab lo que no entenia proposar res de nou, sinó precisament lo que per vist y sabut oferia veritables seguretats; feya veure 'ls inconvenients de las nacions purament agricolas, y comparava 'l' criteri y las prácticas económicas dels lliure-cambistas espanyols ab las adoptadas per son modelo la Gran-Bretanya, fent notar lo desgraciat de la imitació.

Los economistas havian apretat sas filas y comensavan en 1861 una forta campanya constituïts en Societat lliure de economia política. Pera contrarestar l' efecte de sa propaganda fundaren los proteccionistas en Madrid la revista que, ab lo titol *La verdad económica*, inaugurada pel ilustre Aribau, sostingué dignament la lluita, en la que no deixá de pendrehi bona part l' infatigable Güell, dedicant alguns articles al autor de la *Riquesa de las naciones*, atacantlo en lo cor mateix de sa teoria. Mes ahont precisava acudir ab diligencia era á refutar los florits discursos dels oradors de la Bolsa de Madrid, que després circulavan per tots los periódichs, espargint ab sa prestigiosa eloqüencia las ideas mes contraries al veritable progrés de la riquesa nacional. Y no's feu esperar una y altre refutació de Güell, reposant la veritat històrica y estadística malmenada pel entusiasme juvenil dels que llavors comensaren á ferse un escambell del lliure-cambi pera escalar lo poder, sens perjudici de declarar, ab obtenirlo, que no havian entés arribar á ell com á economistas, sinó com á polítics: tal era la forsa de sas conviccions. Així foren los resultats de sa gestió económica.

Sempre l' últim en abandonar lo terreno de la discussió s' esforçava Güell en la polémica sostinguda en lo *Guipuzcoano*, en presentar los saludables efectes que en aquellas provincies se devia á la protecció, y vengent «los elements que's venian amontonant en la Cort pera produhir la gran tempestat que havia de posar en perill la nau de la producció espanyola», doná successivament á la estampa en los tres anys anteriors al triunfo dels economistas, hasta sis abultats follets, ja senyalant las causas económico-administrativas dels mals de Espanya, ja rebatint certas preocupacions sobre la balansa de comerç, ja fent l' anàlisis de la crisis pera indicar son remey, ja ocupantse ab lo major deteniment é interés dels resultats en Inglaterra y Fransa del tractat de comerç de 1860, trahentne utilissimas ensenyansas.

Un de aquests escrits, sobre tot lo titolat *Exámen de la crisis actual* fou tan ben rebut per la opinió general, que interpretantla degudament l' Ajuntament de Barcelona formá 'l' propósit, que portá á cap, de adoptar lo nou treball de Güell y disposar sa reimpressió en número de exemplars considerable pera difundir per tota la nació 'l' coneixement de las ideas en ell exposadas. La Diputació Provincial, la Junta de Agricultura, la Societat Económica de Amichs del País, l' Institut Agrícola Catalá de Sant Isidro y l' Institut Industrial de Catalunya s' adheriren en los termes mes entusiastas al pensament del Municipi barceloní.

L' adveniment definitiu del radicalisme econòmich al poder, que produhi la grandiosa manifestació proteccionista del 21 de Mars de 1869 y la constitució en diferents capitals de centres de foment de la producció nacional trobá encara al atleta del proteccionisme ab prou forsa pera llansar á la publicitat hasta quatre follets mes en un mateix any, deixant preparats altres traballs que s' han pogut incloure en la colecció avans expressada é interrumpits alguns de major y més laboriosos desemenyo.

Tots ells representan trenta anys de una lluita y de una propaganda continuas, que may agraíra prou l' element productor del nostre país, al qui ab tanta competencia y ab tan generós patriotisme la sostingué fins al fi de sos dias. Es aquest, com dihem en altra part, lo període de las nostras reformas económicas, en que ab tan diversa apreciació dels fets s' aferman las dos oposas escolas que's disputan lo camp de la economia política. Unas darrera las altres han anat cayent, es veritat, durant aquest laps de temps, las prohibicions aranzelarias, las tarifas elevadas, las disposiciones eminentment protectoras de la activitat productiva del nostre país, modificant essencialment las condiciones del desenvolupament del treball y de la riquesa. No s' ha arribat encara á la aplicació completa de la llibertat de comerç tal com la professan los economistas; però á ella's tendeix en las esferas oficials, ab criteri marcadament lliurecambista, per més que s' afecte á vegadas un sincretisme tan inadmissible en lo terreno especulatiu com en

lo de la realisació, tractantse de una ciencia que, si dona á coneixer los fenòmens econòmichs y las lleys naturals que 'ls produheixen, ha de esser necessariament pera deduhir las reglas de govern en esta part aplicables á las societats polítiques.

La evolució que ha iniciat, no obstant, en estos últims temps l' estudi de aquest ram important del saber humá, no sols en lo continent europeu y en lo nord de América sinó en la mateixa patria de A. Smith, fa preveure que no ha de passar ja molt temps sens que reformat convenientment lo criteri fonamental econòmich, s' entre de plé en la senda que demanan ab lo bon sentit los interessos tots de la moderna civilisació.

Llavors, al repassarse 'ls escrits del nostre ilustre compatriç, que tan desdenyosament ha estat combatut per sos adversaris, haurán aquestos de reconeixer ab quanta veritat y quanta justesa de concepte s' oposava á sas més clàssicas y maravillosas lucubraciones l' atinat y expert proteccionista catalá, lo qui, si bé no feya literatura, perque no era aquesta sa preocupació, en cambi feya patria y 'ns ensenyava á tots la única manera de defensar los interessos del progrés y de la riquesa de Catalunya, defensant los del treball y la producció de la nació espanyola.

ADOLF BLANCH.

LO TAMBORINAYRE

A mon respectable amich lo Exm. Sr. D. Víctor Balaguer

Jo tinch un tamborí
qu' es lo joy de l' encontrada;
jo tinch un tamborí
que las penas fa fugí.

Lo repico nit y dia
y á mas penas don' consol,
ab ell porto la alegria
á tots los pobles del vol.
No hi há festa que's conega
si son só no faig senti,
y mon cor joyós batega
al compás del tamborí.
Fadrinets, donéuvos ayre,
veniu tots á mon voltant,
ja's aquí 'l' tamborinayre
á qui 'l' jovent ayma tant.

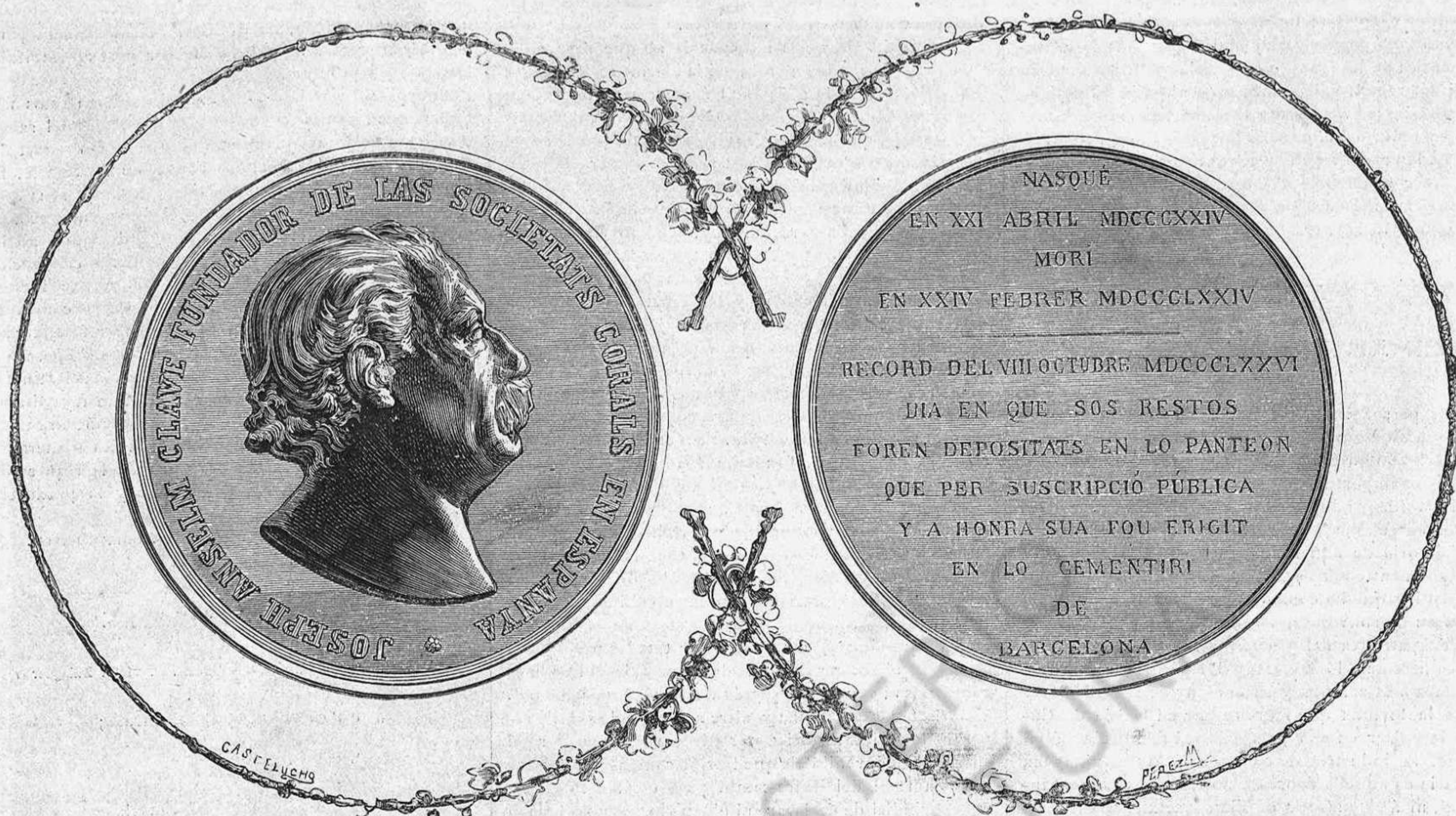
Un flaviol també jo estilo
jsi 'l' sentissiu, quin flaviol!
las passadas que hi refilo
las aprench del rossinyol.
A las festas y balladas
á las firs y als mercats,
refilant dolsas tonadas
tots los cors deixo encisats.
Jo só 'l' rey de l' alegria,
tots me portan afició;
¿ni 'l' rector Vicens Garcia
feya riure tant com jo!

Cada diumenge á la plassa
jo toco á n' al ball que's fa;
allí veuriau ma trassa,
allí se'm pot escoltar.
Allí 'l' cor me fa tentinas
quan veig, fent saltironets,
tant aplech de barretinas
tant aplech de negres rets.
Contradansas y sardanas
jo hi refilo ab accent fi,
que sols dansas catalanas
sab tocar mon tamborí.

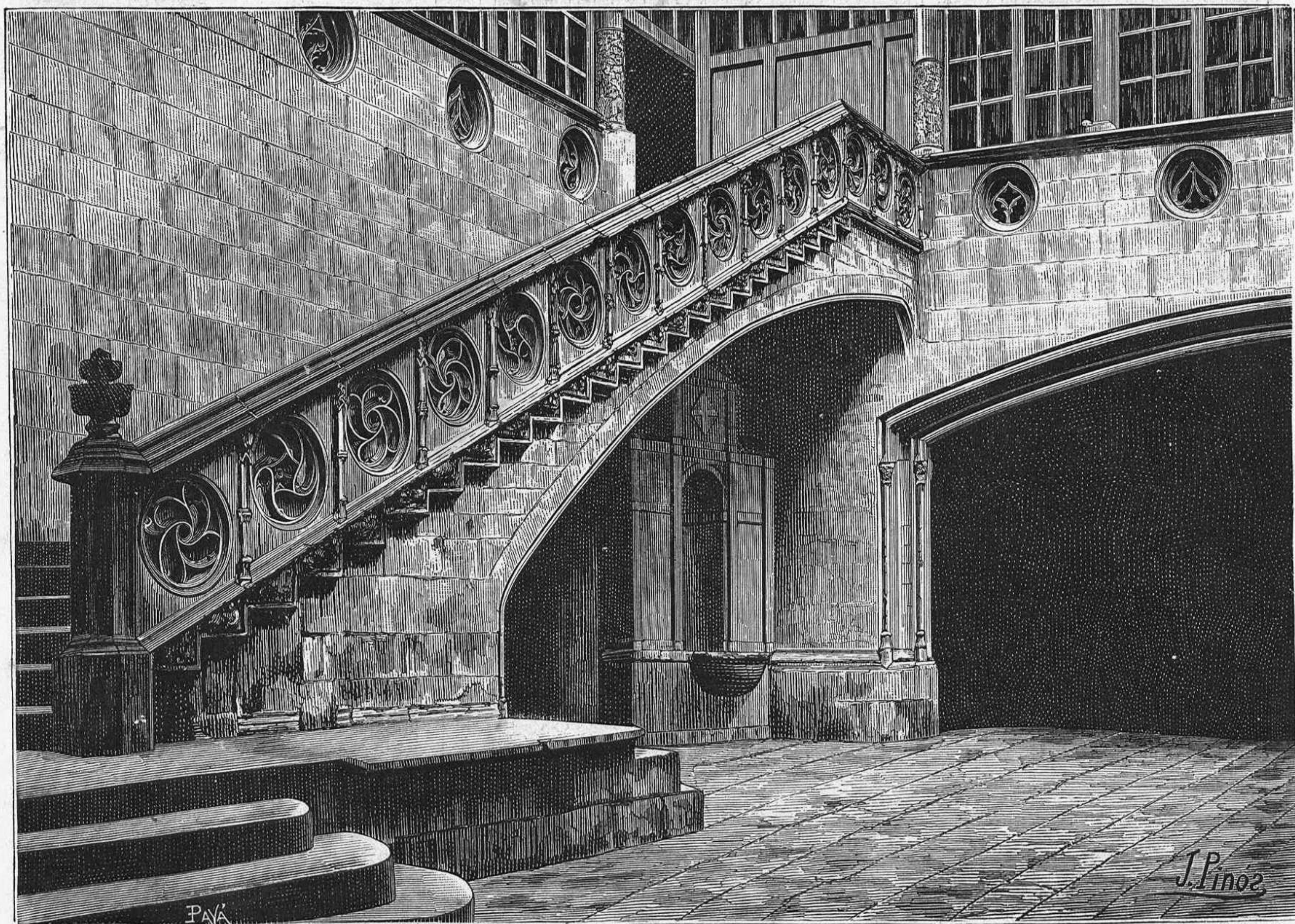
Una tarde á las balladas
me va dir un fadrinet,
—Cego estich per las miradas
de la Rosa de'n Maset.
Tamborinayre, voldria
saber si's vol casá' ab mí;
jo be prou que li diria...
pero no li goso dí.
—Tocaré ara una sardana,
balla ab ella y li dirás;
la tonada es molt galana
y ab son só t' animarás.

Avisant á las parellas
vaig repicá 'l' tamborí;
del rotlo de las doncellas
una'n va treure 'l' fadrí.
Vaig tocat una sardaneta
imitant ab mon flaviol
suau sospirs de tortoreta
y bells cants de rossinyol.
Quan s' acabá la sardana
anavan ja fent brasset,
la doncelleta galana
y aquell gentil fadrinet.

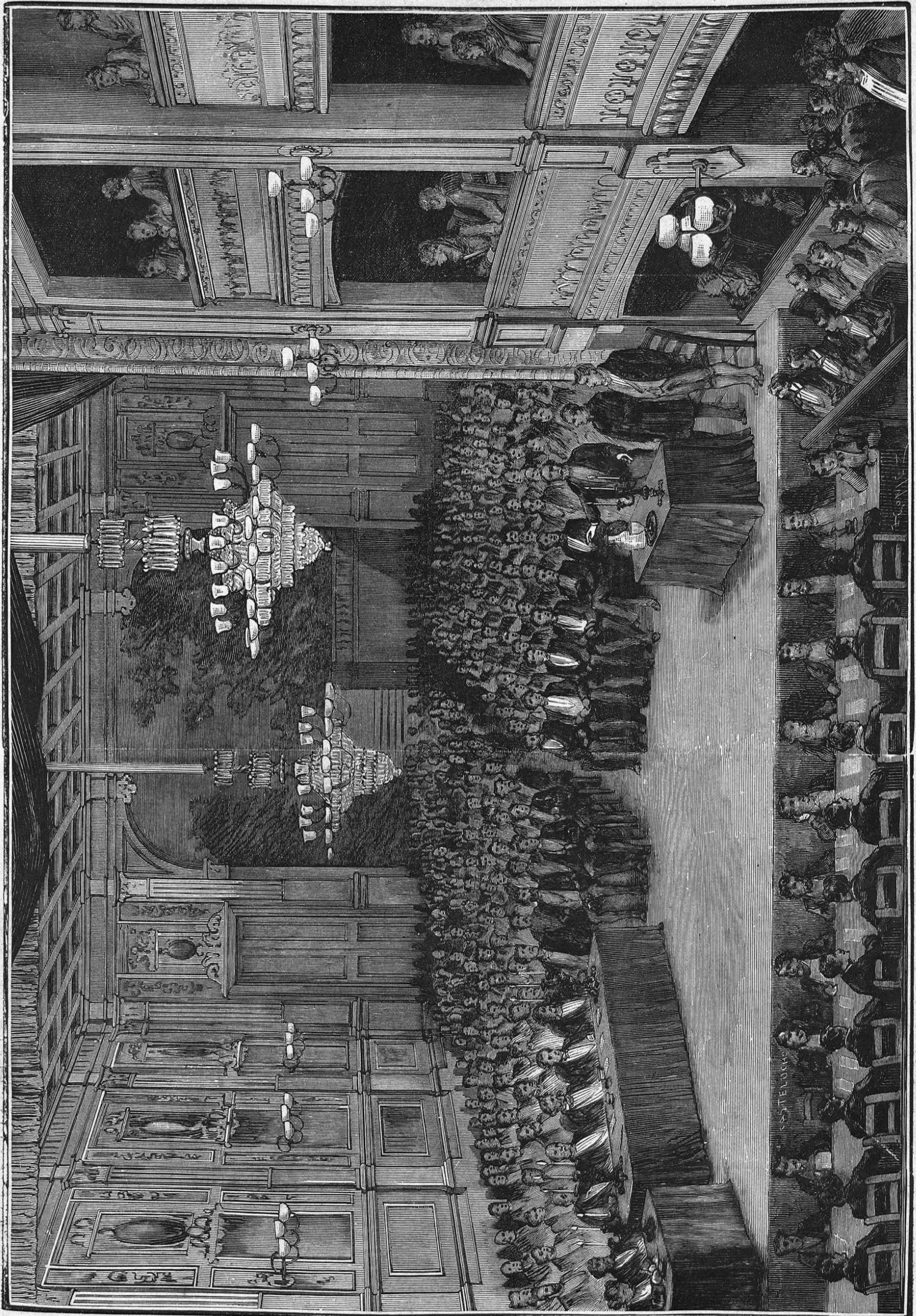
Mitx any aprés de las ballas
lo vicari's va casá';
he arreglat mes esposallas
que 'l' rector de Guimerá!
Arreu dolsos recorts deixo
entre 'l' jovent aymador,
jo só 'l' metje que's guareixo
las malalties d' amor.
Mos remeys no 'ls costan gayre;
pe 'ls que portan un bon fi,
apunt te 'l' tamborinayre
lo flaviol y 'l' tamborí.

MEDALLA CONMEMORATIVA DE CLAVÉ

GRAN ESCALA Y CAVALCADOR DEL PALAU DE LA ANTIGA DIPUTACIÓ GENERAL DE CATALUNYA
 AVUY DE LA REAL AUDIENCIA DE BARCELONA

MEETING PROTECCIONISTA CELEBRAT EN LO TEATRO PRINCIPAL DE BARCELONA LO DIA 4 DEL CORRENT

Me diuen que las sardanas
se ballan ja fa massa anys...
que volen americanas,
masurkas y noms estranys.
—Balls vinguts de terra llunya—
jo 'ls he dit: —no 'ls vull toca';
no som fills de Catalunya?
Donchs, ballém en català.
Jo no estich per més musicas,
y ans que toca res així
lo flaviol faré en mil micas
y esbotzaré 'l tamborí.

Y quan ja l'hagi esbotzat
j'adeu, j'y de l'encontrada!
y quan ja l'hagi esbotzat
moriré ab ell abraçat.

MANEL RIBOT Y SERRA

Sabadell, Desembre 1879.

CLAVE

Na vegada més assistiam ayuy á la inauguració dels concerts matinals que cada any en aquest temps dona la antiga y llorejada societat coral *Euterpe*, y una vegada més també al sentir las inspiradas composicions del malaguanyat Clavé, nos venia á la memoria 'l recort de la agitada y travallosa vida del artista, barrejat ab la tristesa que sa mort deixá entre nosaltres. Lo dijous vinent s'escala lo LVII aniversari de sa naixença y en tal dia no pot deixar una publicació com la present de dedicar encara que sian curtas ratllas á la memoria del fundador de las societats corals d'Espanya.

Escriure una biografia de 'n Clavé no es tasca que á nosaltres estiga reservada, que prou bé l'ha feta qui ab sobradas foras pera tal empresa ha donat á conèixer fins en sos més petits detalls la vida del músich-poeta; nosaltres haurém de contentarnos ab apuntar lo més breu que 's pot algunas noticias tretas de travalls biográfichs ben cumplerts que s'escrigueren al escaueres la mort del may prou plorat artista.

Nasqué en Joseph Anselm Clavé lo dia 21 d'Abril del any 1824, en la present ciutat de Barcelona y desde sos primers anys mostrá especial vocació pera l'estudi del art musical, al que consagrava las estonas que li deixava vagarosas lo treball; creixent de dia en dia sa fallera va donarse al estudi de la guitarra, 'l violí, lo *violoncello* y la flauta, aprenent algunas escasas reglas de composició. Com va anar fent sa carrera artística no cal pas dirho; desde la fundació de la societat *Aurora* (1845) y la publicació del aplech de poesias que ab lo títol de *El cantor de las hermosas* aná donant á l'estampa fins á la creació de la primera societat coral de Espanya, *La Fraternidad* (1850), que més tart cambiá son nom per lo de *Euterpe*; desde la primera composició de 'n Clavé, *La fiesta en la aldea* fins á la darrera, *Goigs y planys*, passá una llarga série de temps ocupada principalment en produhir un sens fi d'obras musicals, entre las que una bona colla han adquirit tal popularitat que gaire be pot dirse que entre la gent de nostra terra no hi ha qui no las conega y 'n sáiga alguns trossos de memoria. També la política va donarli al artista no poch afany, y coneguts son de tothom los travalls que va passar durant cert període de temps en que 's veieren perseguits y maltractats tots los qui havian fet públicas sas ideas avansadas. Aquestas amarguras emperó ajuntadas á la justíssima reputació que 'n Clavé havia adquirit per sa honradesa é integritat de caràcter l'aixecaren de sa modesta esfera, portantlo fins á ocupar l'honros setial de la presidencia de la Diputació de Barcelona; fou després governador de Castelló de la Plana, de Tarragona y diputat á Córts y, cosa rara en nostres temps, may la seva honra 's vegé maltractada, lo qual dona proba clara del concepte que mereixia á tothom com á ciutadà honrat y del universal respecte que li havian guanyat sas virtuts.

Prop de 50 anys tenia en Clavé quan una terrible malaltia vingué á trencar lo fil de aquella vida consagrada enterament al art y á la patria y molt especialment al benestar de la classe treballadora, per la que havia mostrat sempre en Clavé una vivíssima simpatia. De aquest sentiment prengué origen l'organización de las societats corals de Catalunya, que guardan á tothora lo més respectuós afecte á la memoria de son malaguanyat mestre. Mort l'inspirat artista lo dia 24 de Febrer de 1874, s'obrí una subscripció pera aixecar en lo cementiri d'aquesta ciutat un monument funerari que guardés las sevas cendras; construït aquest segons lo projecte dels distingits arquitectes senyors Vilaseca y Domenech, fou traslladat á ell lo cos de 'n Clavé, lo dia 8 d'Octubre de 1876 y pera commemorar aquesta festa s'encunyá una medalla que está representada en lo grabat que publiquem en la quinta plana del present número.

L. M.

Barcelona 18 d'Abril de 1881

ALREDEDORS DE NÁPOLS

I

ILLA DE CAPRI

Al mitx jorn de Nápoli s'aixeca, alegre y deliciosa, l'illa de Capri.

Quan lo fill de Deu, clavat á la creu en lo Gòlgota, expiava 'ls pecats del home, dalt de las altas rocas de la Osquea Caprea, l'emperador Tiberi celebrava, en voluptuos festí, en mitx de lúbricas esclavas, no sé quina festa.

Vista desde Nápoli en un jorn seré, sense núvols ni boyras, Capri s'assembla á un lleó reposant sobre l'aygua.

La seva cova d'Agurro es una maravella del mon y un joch de la naturalesa.

Lo mar y sol semblan divertir-se esmaltant aquell escoll ab tota mena de colors.

Los argonautas allí reposaren quan sa expedició del Velló d'or.

Avans que Tiberi, Ulisses hi bastí un palau.

Las ermas rocas foren per Tiberi transformadas en voluptuosos vergers.

Per alguna cosa s'es emperador.

Un altre emperador romá, Commodo, desterrá á Capri á sa muller Crispina y sa germana Lucila.

Quan la cayguda del imperi romá, los monjos benedictins adquiriren aquesta illa del emperador Justinia.

Los d'Amalfi usurparen als benedictins la possessió.

Rugiero la va pendre als d'Amalfi.

Llavors l'illa formá part del regne de Nápoli.

Desde 1806 á 1808 la tingueren en son poder los inglesos.

Los generals Murat, Lamarque y Thomas van expulsarlos posteriorment.

Salvatje é inaccessible es l'illa mirada de part de fora, emperó, ab tot, es voluptuosa, plácida y d'un clima suavíssim: dols al fort del hivern y fresch al istiu per las confortants brisas del mar.

La illa conta duas petitas poblacions: la una es Capri, en la part de ribera que mira á Nápoli entre duas valls, y l'altra es Anacapri, situada en lo cim de la montanya que forma una inmensa planura.

Lo mont Salari 's mostra desde Anacapri, oferint son cim la vista més esplendorosa que gosarse puga desde las més altas y renomadas montanyas.

Pera anar desde Capri á Anacapri es necessari pujar una escala que 's pot molt bé dir aérea, y que vista d'abaix arriba fins á produhir rodaments de cap; está feta y tallada en la roca viva, tenint la forma de zig-zag. Un peu posat en fals pot llansarvos d'una altura de mil vuyt cents peus.

Las donas de l'illa pujan y baixan ab pas lleuger, carregantse al cap grossas cistellas ó una especie d'anforas plenas d'aygua; al véurelas pujar y baixar sentiu crispase 'ls nervis, y ab tot y aixó contan que may hi ha hagut que deplorar cap desgracia.

August, emperador, doná á l'illa 'l nom grech d'Apagropoli, es dir, ciutat dels vagos. En efecte, sembla impossible que en eixa illa s'hi puga tenir una ocupació seria, gracias á la dolcesa del clima y á la suavitat de las ayguas que la besan.

Moveuse per hont vulgueu en aquesta filla privilegiada del Tirreno hi trovaréu sempre divuyt segles que están devant de vosaltres com l'ahir.

Allá veureu á Tiberi que sembla moures incessantment entre mitx de las dotze torres y á son costat lo astrólech Trasillus que l'hi enssenya sa ciencia, acabant Tiberi per esser astrólech y endevinaire.

Tacitus conta la profecia que aquell va fer á Galba quan era Cónsul: «Tu, Galba, un dia arribarás á esser emperador» li digué en grech y sa profecia va cumplirse.

La terrible figura del fill de Livia 's trova per tot arreu de l'antiga Caprea.

Lo veyéu ab la corona de llorer cenyida al front com usaba, per por á las sagetas del cel. Lo veyéu inmóvil sobre l'esferehidora roca per ell anomenada *Salt*, ahont aquell tirá manaba fòssen desde allí llansats al mar los reos subjectats ja avants á torments indescriptibles.

L'espectable escoll s'aixeca quasi á plom fins á una esglayadora altura desde hont las barquetes que surcan lo plácit golf apareixen com á closcas de nou.

De dalt las agudas protuberancias de las rocas queyan horriblement despedassats los condemnats á tan infame suplici.

Y quan moveu los peus en mitx d'aquells solitaris llochs, per tot trovéu las petjadas del fer emperador; cada gruta, cada pedra vos revela particularitats del successor d'August.

M. XATART.

MARCH DEL CASTANYER

Una cansó 'n vull cantar,
no fa molt que s'es dictada,
n'es de 'n March del Castanyer
y Faneta, gentil dama.

Ella es filla d'un castell
y ell n'es fill d'una cabanya;
si ella 'n va vestida d'or
ell no 'n va ni d'or ni plata.
Quan n'eran molt petitets,
infantons sempre 'n jugavan,
mes ara que s'han fet grans
d'amoretas sols se parlan.

—No 'n tinch joyas ni castells,
ni 'n porto vestits de plata;
si os volen enmaridar
jo 'n tinch un cor que vos ama.
—Mon pare no 'm vol casar
ab un fill d'una cabanya;
vol un jove en alonat
y que 'n porte bona espasa.—

A l'ombra d'un castanyer
una colla s'en juntaren;
n'es en March lo capitá
que la cuadrilla 'n comanda.
—Desde avuy guerra 'n farém
per lo pla y per la montanya;
de dias en vilas grans,
de nits en castells y casas.—

Cada castell que han trobat
ja l'han passat entre flamas,
y un que n'hi ha al Canigó
ni l'encenen ni l'assaltan.
Tot sovint lo capitá
hi entra per la porta falsa,
que la dama de son cor
obra ab una clau de plata.

En la vila del veynat
gran festa se n'es tractada;
Faneta, dama gentil,
per reyna l'han proclamada.
Quan la dama hi fou á dins
la festa n'han comensada;
Castanyer lo Castanyer
s'ha posat de vigilancia.

Ab la cuadrilla dels *Blanchs*
ja n'ha entrat dintre la plassa;
gran burgit se 'n ha mogut,
que fins han parat las ballas.
Mentres fugen del aplech
Faneta n'es agafada;
ja la 'n pujau al caball
que per la dama portavan.

Caball negre es lo de 'n March,
caball blanc lo de la dama;
mentre anavan cavalcant
l'aymador aixís li parla:
—Dels castells que 'n tinch guanyats
ja 'n sereu la castellana;
del amor que 'n tinch al cor
ja 'n sereu vos l'estimada.

Si may vostre pare os veu,
quan ab mi 'n sigueu casada,
digauli que vostra sanch
ab sanch noble es barrejada;
Que si 'n March del Castanyer
n'era fill d'una cabanya,
ja 'n vesteix ab galons d'or
y al costat ja 'n porta espasa.—

PERE DE PALOL.

CONGRÉS CATALÁ DE JURISCONSULTS

(Continuació)

Nos senyors Almeda y Sol rectificaren.
Lo Sr. Vallés y Ribot (D. Joseph M.) consumí 'l segon torn en pro de la totalitat de la proposició de fondo. Comensá son discurs cridant l'atenció sobre 'ls dos punts capitals que en son concepte resultavan dels discursos fins llavors pronunciats: Primer, lo fet de la diversitat de tendencias y opinions, que en quant á la codificació de las lleys civils, hi havia entre 'ls senyors delegats de la minoria, ja que la increpació que 'l senyor Manté dirigí al dret foral quan digué «que detestava en quasi tota sa totalitat lo dret de Catalunya» pugnava ab l'oferta del Sr. Orriols, de que allí estava ell, ab molts dels seus amichs, pera ajudar á la majoria á la defensa de nostras institucions forals, y mediava un abisme entre lo que expressá 'l Sr. Jover, mostrant-se contrari al R. D. de 2 de Febrer del any últim y dient que volia la compilació de las lleys catalanas, y 'l discurs del Sr. Sol, que considerá á dit R. D. com á poch unificador; y segon, lo fet de la unitat de criteri que demostravan los senyors delegats de la majoria al acceptar unánims las conclusions concretas y determinadas, formuladas en la proposició que 's discutia, á pesar de compondres dita majoria de personas que pro-

fessen doctrines filosòfiques diferents, militant en escoles polítiques distintes, y 's dirigeixen a ideals diversos. Aquesta unitat s'explica, segons l'orador, per haver juntat aquells heterogèneos elements, pera concórrer a la defensa del dret foral, l'amor a Catalunya y la creencia de que pera eixa seria una desgracia inmensa la pèrdua de sa constitució civil; proba, ademés, aquesta unitat, que ab lo criteri de la majoria està la veritat, per esser eixa incompatible ab la diversitat, y significa que ab la majoria està també l'opinió pública de Catalunya.

En corroboració de que Catalunya vol la conservació de sas lleys civils, aduhí 'l testimoni de la premsa que la defensava quasi unanimament; las manifestacions de las foras vivas del país, que des de l'element popular fins al gran propietari havian coincidit en demanar als poders públics la conservació del nostre dret y la codificació de las diferents lleis forals d'Espanya; las exposicions dirigidas en idéntich sentit per las diferents lligas de propietaris del Llobregat, Ampurdà y Vallés, y 'ls acorts de las corporacions tècniques, tant de las Academies, com dels Colegis d'advocats; y anyadí que l'opinió del país ha de tenir-se molt en compte al tractarse de sas lleys civils, perque si aquestas no estan arreladas en la conciencia dels pobles, quan naixen, naixen mortas y no 's compleixen.

Passant a la proposició que 's discutia, digué que lo exámen y aprobació d'aquesta, qual sentit genuí, en lo que té de fonlo, pot sintetisarse en eixos dos extrems: Primer, es impossible uniformar la llei de Catalunya ab la castellana; y segon, es de necessitat absoluta conservar en son conjunt nostre dret foral; estava dintre de las atribucions del Congrés, sens que fos abusiva, com havia suposat lo Sr. Sol. Sostingué aquesta afirmació expressant, que en son concepte, no era la convocatoria redactada per la sola secció administrativa, lo la que constituia la llei fundamental, a la que havia d'atenirse 'l Congrés, sinó las bases generals fetas pera seva celebració per tota la Comissió Organitzadora; que eixas, desde la 1.ª a la 7.ª inclusive, no 's deya res de lo que havia de fer lo Congrés un cop reunit; que en la base 8.ª 's fixaren las bases especials, segons las que havia de firmarse la convocatoria, y tampoch en cap d'aquestas se parlava de lo que devia fer lo Congrés; y si en la convocatoria 's deya, s'excedia y no estava conforme ab sas bases. Feu observar, que 'l criteri de la majoria era 'l mateix que 'l de la Comissió Organitzadora; aduhint en proba, 'l fet d'haverse consignat en lo programa general repartit per ella, «que la resolució més adequada als interessos del antich Principat, en unió ab los demés d'Espanya, es conservar la llei de Catalunya; y 'l altre fet de trobarse al costat de la majoria del Congrés la inmensa majoria de la propia Comissió Organitzadora; a propòsit de lo qual indicá l'orador, que havia ocorregut alguna divergencia entre 'l Sr. Sol, ab alguns de sos amichs, y la majoria de dita Comissió, lo que havia donat lloch a indicacions de protestas y de formularse vot particular per part dels primers, y a que la última tranzigís algunas vegadas pera poguer arribar sens obstacles a la reunió del Congrés. Anyadí, que l'esmentada proposició de fondo estava fins dintre de la convocatoria, perque si aquesta conferia al Congrés poder de discutir y votar las institucions catalanas, no discutintlas, no feya més que abdicar d'aquesta facultat, y si, segons la convocatoria, podia discutir y votar ditas institucions per separat, podia també ferho en conjunt; y per últim, en comprobació de que la proposició no era abusiva, recordá que 'l Congrés de Jurisconsults d'Aragó, presidit per lo Sr. D. Gil Bergés membre de la Comissió de Codificació, que prengué 'ls següents acorts: Primer, que no podia unificarse baix cap concepte 'l dret d'Aragó ab lo de Castella, y segon, que en tot cas se codifiquessen los furs y lleys especials que regeixen en dit regne d'Aragó.

En aquest estat, y atés lo avansat de l'hora, lo senyor President, reservant ai Sr. Vallés la paraula pera la próxima, aixecá la sessió. Era un quart de vuyt.

Sessió duodécima. Comensá a dos quarts de cinch de la tarda del dia 21 de Janer últim, baix la presidencia de D. Joseph Borrell y Montmany. Llegida pel Secretari Sr. Brocá l'acta de l'anterior, y aprobada, se passá a continuar lo debat pendent.

Lo Sr. Vallés y Ribot, continuant son discurs, previa la venia de la Presidencia, passá a demostrar l'impossibilitat, en lo terreno jurídic, d'unificar la llei de Catalunya ab aquelles, ab las que se la vol unificar per medi de la codificació que 's projecta, per estar la primera basada en principis propis y distintes.

Feu a aquest objecte un exámen de las lleis de Castella, Aragó, Navarra, Mallorca, Viscaya y Galicia comparantlas entre si y ab la de Catalunya, prenent per punts de comparació 'l relatiu a las successions testadas é intestadas, al matrimoni, y contractes respecte al us y enagenació de la terra, referintse ademés a lo que ja tenia dit lo Sr. Almeda sobre las lleis de Castella y catalana.

De dit exámen comparatiu deduhí, que en quant a

testaments aixís com las lleis de Castella y catalana, 's trovan informadas respectivament pels principis contraris de limitació y llibertat; la de Navarra te encara ab més extensió que la catalana, dit principi de llibertat, al pas que la llei d'Aragó te mes limitació que la de Castella y més absolutisme, y que ademés a la llei de Castella domina 'l principi de igualtat y a las altres lo principi de desigualtat. A la de Castella 'l principi de divisió del patrimoni y a la de Catalunya 'l de conservació. Que en quant a las successions intestadas las diferencias entre las lleis regionals se manifestavan al tractarse de la successió del que moria sens fills; pero deixant pares y germans, y relativament al principi de troncalitat. Que respecte al matrimoni, son una especialitat de Catalunya y Navarra 'ls heretaments en capitols, que considerá l'orador com un códich format per las familias y per sa sola voluntat pera regular sas relacions pel present y pel perindre, mentres que pel dret castellá tot está somés a la acció de la llei; que las relacions dels conyugues per lo que 's refereix a l'administració de sos bens, la llei aragonesa te per base la mútua confiança entre esposos, y la castellana 'ls principis de desconfiansa y rezel per part del marit, essent també diferente la patria potestat segons aquestas duas lleis, y molt distinta la situació de la muller després de la mort del marit. Que en quant a contractes, l'enfiteusis del dret catalá, que tants beneficis havia reportat a Catalunya, era diferente del de las lleis de Castella, aragonesa y navarra, habenthi també grans diferencias entre l'enfiteusis d'aquestas diverses regions, principalment en los drets dels senyors directes. Respecte als foros y sub-foros de Galicia y Asturias digué, que tenian molts punts de contacte ab la rabassa morta y l'enfiteusis de Barcelona, y contestant a l'alusió del senyor Sol, sobre aquest particular, manifestá l'orador los motius per los que creu justa y arreglada als principis d'equitat y de dret la llei del any 1873 sobre la redenció de aquestas cargas.

Entrant luego a examinar quina era la codificació que 's tractava de fer pel R. D. de 2 de Febrer del any últim; després d'explicar los varis sistemas que 's coneixen sobre codificació, 'ls quals en son concepte, poden agruparse en tres classes, aixó es: sistema de l'uniformitat absoluta ó idealista, sistema de la uniformitat importada, y sistema de la uniformitat ecléctica, que aspira a la unificació dels elements nacionals; digué, que 'l citat R. D. no obehia a cap d'aquelles tres escoles, sino que tenint un poch de totes en apariència, en realitat era un verdader sistema d'absorció de las lleis forals, per la llei de Castella. La historia que sobre codificació presenta Espanya, y 'l fet de estudiarse en las universitats las lleis forals com a excepció y tractarse a la de Castella com a llei general ó comuna; son en concepte del orador, antecedents que demostran que 'l criteri que domina en los que volen unificar nostre dret, es fer la codificació sobre las ruinas dels drets forals, y altra proba de que actualment se tracta també de portar a cap aquella absorció, la tenim (anyadí), en la manera com está constituida la Comissió de codificació, la que 's trova composta de setze lletrats de Castella, enamorats d'un dret; y sols un advocat pera cada una de las provincias forals, es dir, setze contra sis, y eixos aïslats pera sostenir per cada un la llei especial de sa respectiva regió, y essent potestativa, pero no necessaria la seva assistencia en las discussions; de lo que ben clarament se despren l'influencia que podian tenir los advocats forals en los debats y votacions d'aquesta Comissió, quan si s'hagués tractat de fer una unificació armónica de tots los elements forals, s'haurian cridat advocats forals de cada una de las regions que tenen dret propi graduantlas ab igualtat, sens exceptuar a Castella, a fi d'arribarse a un acord ó tranzacció.

Fentse aquí càrrech del argument del senyor Sol sobre 'l moviment jurídic modern y las tendencias unificadoras; observá que no podia admetres en absolut que aquestas fossen las dominants a Europa y América, pero que, encara que fos aixís, no seria aixó argument contra la proposició que 's discutia y méns quan una de las circunstancias que havian favoregut més l'importancia y poder de Catalunya, havia sigut l'independencia de son caràcter, sens deixarse portar de las corrents de moda; que per altra part Alemanya, Suissa, Inglaterra, Russia, Grecia, Austria y los Estats Escandinauos (Suecia y Noruega) tampoch tenian unitat legislativa en lo civil, que l'Italia sols la tingué després de haber passat per las codificacions locals, puig que avans tenian ja códichs particulars Nápoli, Toscana, Roma, y quasi tots los demés estats italians; y las repúblicas de la América del Sud, a més de tenir ja lo dret codificat tenian l'unitat de rassas y per consegüent una quasi unitat de llei; y sobre 'l precepte constitucional de que uns mateixos códichs havian de regir a tota la península, feu present, que sempre s'havia interpretat de una manera extensiva y com a consignació d'un idea

pels mateixos que havian intervingut en traballs codificadors.

En la última part de son discurs encari lo senyor Vallés y Ribot, lo necessari que era pera Catalunya la conservació del seu dret foral per estar basat en los dos principis fonamentals de tota societat, la propietat com a premi del treball y la robustés de la familia; declará que la expressió *en son conjunt*, que 's continua en la proposició de fondo al consignarse la necessitat de dita conservació; no significava aquesta en sa absoluta totalitat, sino que havian de conservarse 'ls principis fonamentals, lo conjunt del dret catalá, a fi d'evitar que ab lo pretext de reformar una institució, s'arrebassi tot lo dret, y manifestá estranyar que 'l senyor Sol y molts de sos amichs no fossen partidaris dels principis sobre 'ls que descansa nostre dret, tota vegada que sas opinions en lo polítich volen fundarse en la llibertat y acceptan los drets inherents a la personalitat humana.

Condolentse de la situació que travessen las lleis forals, per estar privadas las respectivas regions que d'ellas disfruten de las atribucions legislativas que 'ls hi conferia sa antiga constitució; proposá com a solució, la codificació parcial per cada una de las comarcas espanyolas, perque en son concepte, no patirian las venerandas institucions, ni la unitat nacional, si en las comarcas forals se reunissen congressos baix la tutela y vigilancia dels poders públics, pera estudiar son dret respectivament y compilarlo; puig si be no tindrian un sol códich, sino cinch ó sis, en cambi sortirian d'aquest estat de confusió de lleis de totes menas, y fentho aixís s'estudiaria més nostre dret, se farien comparacions y ab lo temps se podria arribar, sino a esser dret únic, a una unitat armónica, dintre la qual poguessen viure tots los interessos de las comarcas forals.

Y terminá manifestant son desitx de que tot lo Congrés, majoria y minoria, se posés al costat de la opinió unànime de Catalunya, que sens esser exclusivista vol que 's conservi son dret y lo respectiu a totes las provincias germanas, ab las que ha fet sempre causa comú, aixís com vol viure y respirar los ayres purs del progrés modern ab totes las provincias d'Espanya; essent aixó lo que se 'n diu, intranzigencia catalana. (Grans y prolongats aplausos).

Lo senyor Sol obtingué la paraula pera rectificar, pero habent manifestat que debia ferho extensament, li quedá reservada la paraula pera la próxima, y 'l senyor President aixecá la sessió. Era un quart de vuyt.

S. Ribot.

(Seguirá)

NOVAS

Tenim entés que tan al certámen obert per la Juventut Católica com als Jochs Florals hi han concorregut enguany autors de primera nota.

Baix la presidencia del senyor Bosch y Labrés se reuniren en los salons del Foment de la Producció Espanyola 'ls delegats de casi totes las corporacions de Barcelona y representants dels diferents periódichs de aquesta ciutat, pera tractar del programa que debia realisarse pera la manifestació proteccionista projectada. Llegida l'acta de la reunió anterior, manifestá 'l senyor Bosch que podian ferse totes las observacions que 's creyessen oportunas al programa circular y de que 'n tenian ja coneixement las varias corporacions en aquella reunió representadas. Lo senyor Rius, representant del Institut Agrícola Catalá de Sant Isidro, digué en nom d'aquest que encara que estava d'acort en lo fondo ab lo projecte del Foment, era contrari a la manifestació pe'ls carrers, per créurela ocasionada a perills que volia evitar y que, per lo tant, lo referit Institut no hi assistiria. Lo senyor Martí, representant del Ateneo Lliure, digué que aquest, conforme en absolut ab la idea, no podia pendre part en manifestacions públicas, puig ho vedaba 'l seu reglament.

Lo senyor Romero, expressant las ideas de la Económica d'Amichs del País, se manifestá contrari al varios *meetings* que proposaba l'article 6 del programa y en unió ab lo senyor Romani extengué una proposició refundint los articles 6 y 7 en un sol, reduhint l'acte a una simple manifestació, en la que sols s'hi pronunciaria un discurs, que podria anar a càrrech del mateix president del Foment, senyor Bosch. Las rahons aduhidas pe'ls senyors Romero foren contestadas pe'ls senyors Tort y Martorell, que 's manifestá enterament conforme ab lo projecte que abraça *meeting* y manifestació.

Després d'algunes paraulas pronunciadas pe'ls senyors Argullol, que digué era contrari a la manifestació, se passá a votació la esmena dels senyors Romero y Romani, quedant desetxada per unanimitat, méns los dos senyors indicats.

Se parlá desseguida del article 10, que parla de la manifestació y dels carrers per ahont debia passar y fou

aprobats per unanimitat, exceptuant lo vot del senyor Rius.

Lo senyor Bosch manifestà que quedava constituïda la comissió organitzadora ab los individus que estaven presents, quedant convocats pera demà, á la mateixa hora y local.

Baix la direcció artística del distingit arquitecte don L. Domenech Montaner s'ha comensat á publicar una biblioteca titulada, *Arte y Letras* que's proposa fer conèixer á sos subscriptors per medi d'elegants tomos y magníficas láminas foto-grabadas, procedents de l'acreditada casa Goupil, de París, las més célebres obras dels més anomenats escriptors y artistas de tots los païssos. Hem vist los primers tomos publicats per aquesta biblioteca y no podem menos de consignar que aquesta empresa editorial serà de las que més honren á los que l'han presa á son càrrech, tant per lo escullit de las obras qu'ab aquest repartó han rebut los seus subscriptors, com per lo exquisit gust artístich ab que han sabut presentarlos al públich. Contenen los 3 volums de que parlém varias obras de Shakspeare, los qüentos d'Andersen y un treball sobre 'l célebre Fortuny, del conegut escriptor senyor Ixart y realment son travalls acabats, tant per l'esmerat de son tiratge degut á la acreditada imprenta del senyor Verdaguier, com per las ilustracions que las acompanyan, degudas als més renomats artistas, com per las riquíssimas enquadernacions d'un gust inimitable qu' honran sobremanera al taller del senyor Domenech.

Los foto-grabats repartits son *Lo Gyneco*, de Boulanger, *Diógenes*, de Gerôme y *La Creu roja*, de Eduart Detaille.

No podem tampoch deixar per alt los preus sumament equitatius de aquesta biblioteca, que la fan asequible fins á las fortunas més modestas ja que per duas pessetas á la setmana reben sos subscriptors mensualment quatre tomos magníficament enquadernats alternativament, ab los acabadissims fotograbats del senyor Goupil.

LLIBRES REBUTS

PONCELLES, aplech de petites poesies. Palma de Mallorca.—Tipografia catòlica. Balears.

Lo brillant esbart de poetas mallorquins ha publicat últimament aquell titol un llibret contenint 124 poesietas, coleccionant aixís las variadas manifestacions del género poètic, semblant al dels *lieds* alemanys, que escampadas en distintas revistes, havian vist la llum pública.

Molt acertada idea trovém la de tal publicació per que don a compte de que entre las mil formas ab que's manifesta nostra ja envejada literatura no hi fa tampoch falta aquella en que se presenta la poesia ab més senzillesa y ab més ingenuïtat, desarroïllant en ratllas

curtas profitosos exemples de moral práctica ó candorosos pensaments d'agradosa flayre.

La literatura alemanya compta en aqueix punt models acabadissims com ne podria dar mostra mes d'una de las ben fetas traduccions qu'enjoyan lo tomet.

No entrarem en més detalls per recomenar la nova publicació. Sabut es ja com escriuhen don Lluís Pons, don Geroni Rosselló y don Tomás Forteza pera fer constar que ab tot y sa senzillesa descobren sas pon-

com á un preciós ramell qual aroma pot aspirarse sens temor de que ataquin los sentits cap molécula verinosa.

Una sola observació. Gent que demostran saber fer tan bé perquè no fan més? Perqué 'ls poetas mallorquins no 'ns ofereixen més sovint, aplegats ó individualment noves ocasions de aplaudirlos y de aplaudirlos ab més entusiasme? perquè sols nos han de donar fe de vida á tongadas, es á dir, cada tants anys? Es que s'oblidan de nosaltres ara quan lo catalanisme trascendaix més (y no

parlém en sentit purament literari) ara qu'estém á la fogarada de la cosa y que de per tots los contorns de Espanya nos preguntan que es lo que 'ns proposém ab la resurrecció d'una llengua morta? Ajúdnos ja que tant valen y ja qu'están ab nosaltres, que 'ls enemichs no vejan que som sols los catalans los que evocuem ara més que may un passat d'xós hont trovar exemples per un pervenir de gloria.

BALADAS, per Pere de Palol.

Lo jove poeta gironí senyor Palol, acaba de dar á llum un tomet de baladas, que per la facilitat de sa versificació y galana manera de dir revelan en son autor condicions favorables pera 'l bon cultiu de la poesia.

Lo senyor Palol es jove y entusiasta per nostra literatura, pero aqueixas qualitats tan recomenables fan també que alguna vegada 'l perjudiquin, que no pensi prou sobre la composició de qual assumptó está enamorat y que surti per lo tant difusa ó descuidada en sa llima ó poch interessant, oblidantse de que no val tant escriure molt com escriure be. Trovemli, també, que devegades, prenat de las repeticions qu'en la poesia popular tan hi escauhen per lo ben encertadas, éll las hi prodiga ab un xich d'excés y qu'algun cop (en *Un raig de lluna*, per exemple) recorra á la varietat de metres per expressar una sola poesia, método infantil d'enganyar l'orella de que tant han abusat los castellans y que no escau gayre en la sobrietat y rigides característica de la llengua catalana.

No estranyará 'l senyor Palol que com á bons amichs li retrayém aquets defectes y éll mateix estarà ab nosaltres al haverse passat lo primer entusiasme y reposat son geni; per altra part, cap d'ells es prou gran per descoratjarlo, sino al contrari te relativament, fácil esmena.

Además prou bellesas tenen las *Baladas* pera deixar de fer concebir bons fruits de la musa del senyor Palol;

un sentiment esquisit, bon instint per trovar assumptos simpáticos, noblesa en la moral que de la lectura del llibre's desprén, tot aixó y altres bonas qualitats avaluan las Baladas y acreditan l'esperansa de que 'l senyor Palol farà. Nostres lectors poden veure en *March de Castanyer* que extrayém del llibre com nostre pronóstich no es gens aventurat.

Las *Baladas*, fan un tomet de 112 planas, ben impres en Girona, estampa de Pacia Torres.

SANT JORDI

celles una ma de mestre; coneguda de sobas es la destresa y pulcritud del doctíssim don Tomás Aguiló, la valentia d'en Costa, la sobrietat d'en Alcover, la galanura d'en Obrador, l'abundancia ben entesa d'en Penya, la facilitat d'en Ferrà porque 'ns entretinguém en enumerar tal ó qual bellesa de las moltas que te la obra: y sobre tot, coneguts son los principis de bona moral que tots ells sustentan pera preconisar sas poncelles, encara que no més sian tals respecte á la poesia,

BARCELONA — CASAS RECOMANABLES — BARCELONA

Magatzem de Cerdà y Lledó Especialitat en mocadors de llana, seda, fil y cotó Baixada de la Presó, 7 y plassa del Rey, 2	PASQUAL PERPIÑÁ <i>La veritable cerilla d'esperma</i> Al engrós y á la menuda Passeig de Gracia, número 153	TALLER DE DAURATS JOAN CENTELLAS marchs y óvols en or fi Peu de la Creu, 19, bis	Magatzem de géneros al engrós BONAVENTURA LLANAS Alt de Sant Pere, 31, primer Passatge de la Indústria
Rabassó y Palau BASAR DE SASTRERIA Abundant y variat assortit de roba feta Conde del Asalto, 10, E.º	Agencia de Aduanas en BARCELONA y PORT-BOU VIUDA GARCIA Y SANCHEZ Carrer Trapalacio, 2 COMISSIONS, CONSIGNACIONS y TRANZITS	TALLER DE MARMOLISTA JOSEPH ZAMORA Portal del Angel, 1	Enrich Llistar Gran Establiment de Cerámica Carrer Pelayo, 32
TALLER de CERRALLERIA MARIAN RIFÁ Y RUMEU Primpcesa, 26 Especialitat en reixats y portas de ferro pera torres y jardins	NOVETATS pera SENYORA PERE BARDÉS Especialitat en articles de dol Llibreteria, 23	Magatzem de Drogas AL ENGRÓS Massó Font y Companyia Carrer de Codols, 13	Fàbrica d'objectes de metall blanch y daurat FRANCISCO DE P. ISAURA Carrer del Olm, 10